

Voorwoord

Het gedragsprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van het Hofstad Lyceum. Het is onderdeel van het schoolveiligheidsbeleid en als zodanig verbonden met andere onderdelen zoals het beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van leerlingen en het beleid t.a.v. ongewenst gedrag (agressie, seksuele intimidatie en geweld).

Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van ongewenst gedrag ¹ door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie. Hierbij is er niet de pretentie dat we een allesomvattend protocol betreffende gedrag hebben, maar dat het hier gaat over een zogenaamd levend en dus groeiend document.

Het onderdeel 'fysieke veiligheid' zal niet in dit protocol worden opgenomen, maar ter sprake komen in het veiligheidsplan.

¹ Bijvoorbeeld pesten.

Inleiding

Hofstad Lyceum is onderdeel van de Stichting Lucas Onderwijs. Lucas Onderwijs wil de scholen in staat stellen om het best denkbare onderwijs te bieden, zodat iedere leerling zich kan ontwikkelen tot een zelfstandige, verantwoordelijke en kansrijke burger.

Hofstad Lyceum geeft hieraan vorm door diversiteit (bij zowel leerlingen als medewerkers) als kracht in te zetten, een open en onderzoekende houding bij iedereen te stimuleren en aan te sluiten bij de motivatie van leerlingen door de intrinsieke motivatie aan te spreken.

Hofstad Lyceum kiest daarin voor een 'hoogstpersoonlijke' benadering, die recht doet aan het individu. De leerlingen worden gestimuleerd zich bewust te worden van hun eigen waarden, daarop te reflecteren en om te leren van een ander. Zij leren keuzes maken en deze te verantwoorden en aan de leerlingen worden nieuwe paden getoond; denk hierbij aan ervaringen, gedrag en inzichten.

Maximale ontplooiing is alleen mogelijk als leerlingen, docenten en andere aanwezigen op de school zich veilig voelen. In een veilige school werk je samen, respecteer en vertrouw je elkaar. Men heeft positieve verwachtingen van elkaar. Er is duidelijk wat er van jou verwacht wordt en wat jij van een ander kan verwachten.

Sociale veiligheid is een onderdeel van de pedagogische taak van de school en betekent:

- het geven van positieve aandacht aan elke leerling;
- de normen en regels van gewenst gedrag vastleggen in de schoolgedragsregels;
- het gewenste gedrag laten zien/voorlezen;
- het tijdig en gepast ingrijpen bij ongewenst gedrag.

Sociale veiligheid wordt in stand gehouden door een juiste balans tussen het voorkomen van onveiligheid (preventief aspect) en het adequaat corrigeren van gedrag dat onveiligheid te weeg brengt (curatief aspect).

Er moet een schoolbrede aanpak zijn voor het creëren van een sociaal veilig klimaat die passend is bij de wet op de Sociale veiligheid. De volgende zaken zijn verplicht:

- het voeren van een sociaal veiligheidbeleid;
- het coördineren van dit beleid ten aanzien van pesten;
- het monitoren van de sociale veiligheid verplichtingen.

Hofstad Lyceum heeft gekozen het pestprotocol om te dopen tot het gedragsprotocol en de functie van pestcoördinator onder te brengen bij de functie van gedragspecialist. Deze draagt o.a. zorg voor het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van ongewenst gedrag en het fungeren als aanspreekpunt in het kader van ongewenst. We verleggen onze focus van probleem naar oplossing.

In het gedragsprotocol wordt vermeld :

1. Wat onder pesten verstaan wordt;
2. Monitoring van het sociaal welbevinden van de leerlingen en medewerkers;
3. Preventieve aanpak;
4. Curatieve aanpak;
5. Het beleid.

1. Wat is pesten nu eigenlijk? Wat is het verschil tussen pesten en plagen?

Die grens blijkt niet zo makkelijk te trekken. Kort gezegd komt het erop neer dat bij pesten sprake is van intentioneel, eenzijdig en herhaaldelijk verbaal of fysiek beschadigen van een ander en/of sociaal uitsluiten van de ander uit de groep (Van der Stigt, 2015).²

Een belangrijk verschil tussen pesten en plagen is dat bij plagen de intentie goedmoedig is. Het is niet gericht op het beschadigen of buitensluiten van een ander, maar eerder een teken van genegenheid en acceptatie: jij hoort bij ons. Plagen gebeurt over en weer en er kan om gelachen worden, aldus Van der Stigt.

Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering.

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen vijf categorieën met voorbeelden van de genoemde soort.

Verbaal

(bijv. schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas, ongewenste berichtjes, foto's en/of filmpjes sturen, via mail, internet of telefoon, opmerkingen verspreiden, met de bedoeling iemand zwart te maken).

Fysiek

(bijv. trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken; seksuele intimidatie).

Intimidatie

(bijv. een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen, dwingen om bezit af te geven of geld of andere zaken mee naar school te nemen).

² Pesten betreft jongens en meisjes, mannen en vrouwen. Waar, in de rest van dit protocol, 'hij' en 'hem' staat, kan ook 'zij' of 'haar' gelezen worden.

Isolatie

(bijv. uitsluiten door een klasgenoot voortdurend duidelijk maken dat hij niet gewenst is; doodzwijgen).

Stelen of vernielen van bezittingen

(bijv. afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen).

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken:

- de gepeste leerling(en)
- de pester(s)
- de zwijgende middengroep
- het personeel
- de ouders.

Om pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. We spreken dan van een vijfsporen aanpak.

De gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden, maar sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit. Kinderen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdgenoten of ze doen dingen anders. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet.

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uit komt.

Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pester

Minder aandacht gaat naar de daders, maar bekend is dat ook pestkoppen negatieve gevolgen kunnen overhouden aan pesten. Zo hebben zij een hogere kans om in hun latere leven crimineel gedrag te vertonen (Scoop, 2007). Een 'succesvolle' pester heeft niet geleerd zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben op de langere termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterkste leerlingen. Meisjes pesten in driekwart van de gevallen door middel van psychisch geweld (buitensluiten, roddelen) en voor de rest door middel van fysiek geweld. Bij jongens is het net andersom: in driekwart van de gevallen door middel van fysiek geweld en voor de rest door middel van psychisch geweld.

Pesters kunnen het zich permitteren zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Pesters zijn niet alleen agressief en fysiek sterker dan de rest van de klas, ze hebben ook weinig empathisch vermogen, zijn impulsief en domineren graag andere kinderen.

De zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommigen behouden enige afstand en andere leerlingen doen, uit angst of uit berekening, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen, het voor het gepeste kind op.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken.

Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor op de populariteit van de pester in kwestie mee te liften.

De medewerkers

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim: (bijna) iedere leerling weet dat in de groep wordt gepest, toch durft niemand het aan docent of ouder te vertellen. De medewerkers weten dus ook vaak niet dat er in de groep wordt gepest. En zien ze ongewenst gedrag, dan wordt het lang niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

De ouders

Wanneer kinderen worden gepest, durven ze in de meeste gevallen niet aan hun ouders te vertellen dat hen dit overkomt. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de mentor vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ze schamen zich vaak dat hen dit overkomt. Soms denken ze dat ze het gedrag van de pester zelf hebben uitgelokt en het dus verdienen gepest te worden.

2. Monitoring van het sociaal welbevinden van de leerlingen en medewerkers

Alle betrokkenen moeten zich op school (aantoonbaar) veilig voelen. Het is van belang dat iedereen zijn verantwoordelijkheid kent als het gaat om veiligheid en dat alle partijen weten wat ze van elkaar mogen verwachten. Het opstellen van protocollen, codes en stappenplannen geeft houvast en borging.

Op Hofstad Lyceum hanteren we de regel dat degene die het ongewenste gedrag ondergaat, bepaalt of het vertoonde gedrag gewenst is of niet meer. Degene die het ondergaat bepaalt dus of er sprake is van ongewenst gedrag. Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het wordt een probleem als je er samen niet meer uitkomt.

De veiligheid van leerlingen en medewerkers van het Hofstad Lyceum wordt gemeten m.b.v. de Schoolvragenlijst (SVL) en het leerlingtevredenheidsonderzoek van Kwaliteitsscholen voor de leerlingen enerzijds en een gesprekkencyclus en een medewerkerstevredenheidsonderzoek (meest recente versie mei 2019) voor de docenten anderzijds.

Met behulp van de SVL wordt, op Hofstad Lyceum, een inventarisatie gemaakt van opvattingen en houdingen van 9-16 jarige leerlingen. Het betreft opvattingen die van belang zijn voor het onderwijs-leerproces. De uitslag van de SVL geeft inzicht in drie houdingen te weten de werkhouding, de sociaal- emotionele houding ten opzichte van het schoolleven en het zelfvertrouwen (Smits, Vorst, Universiteit van Amsterdam, 2008). Dit inzicht kan van belang zijn voor de begeleiding van leerlingen en het onderwijs- leerproces op schoolprestaties. Van Overveld (2014) geeft aan dat bij vroegtijdige opsporing de school de betreffende leerling passende begeleiding kan bieden, die leidt tot meer positieve houdingen die op hun beurt weer leiden tot betere leerprestaties (Van Overveld, 2014).

3. Preventieve aanpak

De rol van de docent en andere volwassenen is zowel in positieve als in negatieve zin heel groot. De eerste voorwaarde voor het aanpakken van pesten ligt in de bereidheid en kundigheid tot signaleren en het vermogen kritisch naar het totale systeem te kijken: de school, het team, de docent, de klas, de pesters en het gepeste kind. Hoe eerder pesten wordt aangepakt, des te beter is het voor alle betrokkenen (Van Stigt, 2014).

De rol van de docent en andere volwassenen kan positiever worden: in plaats van aandacht te geven aan pestgedrag, de schuldige op het matje te roepen of een belaagd kind te beschermen kunnen ze leerlingen begeleiden om samen het groepsklimaat te veranderen (Young, 2016).

Het sociale- veiligheidsbeleid van Hofstad Lyceum legt een zwaartepunt op het realiseren van een prettige sfeer in leerlinggroepen. Wij kiezen voor een preventieve aanpak, werken actief aan sociale veiligheid en wachten niet tot leerlingen uitvallen.

a. Groepsdynamiek

In de onderbouw doen we dit door mentoren te trainen in de samenwerking met hun groep en door in mentoren- overleggen aandacht te besteden aan de omgang tussen leerlingen. We hebben voor alle klassen een(introductie)programma waarin een prettige samenwerking van leerlingen en de groepsvorming³ in een klas centraal staat. Het doel is het creëren van een goed groepsklimaat. In een goed groepsklimaat heb je minder kans op probleemgedrag (Horeweg, 2014). Wij maken hierbij gebruik van de kwaliteiten en faciliteiten van 2SUR5. Tijdens dit programma worden vaak gezamenlijke klassenafspraken gemaakt. De ervaring leert dat dit programma een positieve invloed op de omgang tussen leerlingen en op de sociale veiligheid heeft.

De kracht van 2SUR5 ligt onder meer in het stellen van de juiste vragen, het bieden van de '2SUR5 – feeling' en een passend activiteiten- aanbod, zodat men zelf zijn eigen antwoorden kan formuleren. De mensen van 2SUR5 streven er naar de 2SUR5- feeling zo goed mogelijk voor te leven.

- De ander accepteren zoals hij is;
- Je inzetten voor elkaar;
- Samenwerken betekent dat het niet om jou gaat;
- Je verantwoordelijk voelen voor de ander;
- Zelfreflectie op eigen gedrag;
- Openheid, oprechtheid, eerlijkheid en bescheidenheid.

2SUR5 werkt aan de hand van de Project Adventure methode⁴. Project Adventure staat voor: leren door doen, door middel van avontuur. In die stimulerende, uitdagende omgeving heeft iedereen de kans om de eigen motivatie en mogelijkheden te ontdekken en daarin te groeien. Zij bieden daarbij ondersteuning vanuit het idee dat ieder individu meer kan dan hij of zij zelf gelooft. Voor dit proces heeft Project Adventure een effectieve methodiek die werkt met de volgende drie principes:

³ Zie bijlage 4

⁴ Project Adventure is in 1971 opgericht in de Verenigde Staten door Jerry Pieh. Dankzij een door hem ontwikkeld Adventure-curriculum voor het onderwijs ontdekken leerlingen dat zij tot meer in staat zijn dan ze zelf denken. En het succes voor hen zit vooral in het versterken van zelfvertrouwen, het doorbreken van een negatief gedachtepatroon en de omgang met elkaar op school.

1. Ervaringsleren: leren door doen ⁵
2. Kies je eigen uitdaging: stap je groeizone (comfortabele, uitdaging en paniekzone) binnen.
3. Waardevolle afspraken

b. Diversiteit als kracht

Sociale veiligheid bezien wij ook vanuit het inzetten van diversiteit als kracht. Onveiligheid ontstaat vaak wanneer leerlingen ervaren dat zij afwijken en daarin niet geaccepteerd worden. Daarin doet de GSA⁶ op Hofstad Lyceum goed werk.

De GSA is een groep scholieren die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of te verantwoorden. Leerlingen zorgen ervoor dat hun school een veilige plek is voor iedereen! Alle GSA's in Nederland worden gesteund door COC⁷ Nederland. Het uitgangspunt is dat iedereen de vrijheid moeten hebben om te zijn wie ze zijn.

c. Tolerantie

In 2013 heeft Marnix Norder een Tolerantiezuil onthuld op het plein voor Hofstad Lyceum. De school sluit daarmee aan bij een netwerk in Europa. Ook in Duitsland, Italië, Litouwen, Amerika, Israël en Palestina staan zulke zuilen.

De Tolerantiezuil is een internationaal project van de Duitse kunstenaar Karl- Martin Hartmann. Met de zes meter hoge staalconstructie met panelen van rood glas wil hij de mensen aanzetten tot nadenken over tolerantie in onze maatschappij. In een van de panelen staat de tekst: 'Tolerantie is respect, acceptatie en waardering van de rijkdom en diversiteit van de culturen van onze wereld, onze vormen van expressie en manieren waarop we onze kwaliteit uitdrukken van de mens. Het wordt gevoed door kennis, openheid, communicatie en vrijheid van gedachte, geweten en geloof.'

d. Schoolregels⁸

De schoolregels zijn herzien in schooljaar 2019-2020 en luiden als volgt:

Je hebt recht op goed onderwijs

Je hebt de plicht om:

- Op tijd in de les aanwezig te zijn
- Een positieve bijdrage te leveren aan de lessen

Je hebt recht op een goed leer -en leefklimaat

Je hebt de plicht om:

- Met iedereen respectvol om te gaan
- Onveilige situaties te melden bij een medewerker van school

⁵ Ervaringsleercirkel gebaseerd op de leerstijlen van D. Kolb

⁶ De letters GSA staan voor Gender and Sexuality Alliance: een verbond tussen allerlei seksuele oriëntaties, sekses, gender identiteiten en gender expressies.

⁷ COC is een Nederlandse belangenorganisatie van homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen, transgenders en mensen met een intersekse-conditie.

⁸ Stel samen met de leerlingen gedragsregels vast die moeten bijdragen aan een positieve en veilige sfeer op school. Deze regels worden in positieve zin benoemd (wat mag wel). Betref ouders erbij, stel samen de gewenste situatie vast die prettig is voor iedereen (Van Stigt, 2016).

- Rust te bewaren op de gangen
- Aanwijzingen van elke medewerker van school op te volgen

Je hebt recht op een schone school

Je hebt de plicht om:

- Te eten en te drinken waar het mag
- Elke ruimte netjes achter te laten
- Afval in de prullenbak te gooien

Wat betekent dit voor het personeel?

- Je bent voor de les begint bij je lokaal
- Je laat de leerlingen niet weggaan voordat de bel het einde van het lesuur aangeeft
- Je zorgt ervoor dat leerlingen zonder hun jas het lokaal binnengaan
- Je zorgt ervoor dat de leerlingen hun telefoon in de telefoonzak doen
- Je laat een leerling niet naar het toilet gaan tijdens de les
- Je bent verantwoordelijk voor een zorgvuldige afwikkeling van een conflictsituatie
- Je neemt de verantwoordelijkheid om leerlingen aan te spreken op het naleven van hun plichten

e. Omgangsregels voor personeel van Hofstad Lyceum.

Hoe gaan we met elkaar om op Hofstad Lyceum?

1. We nemen verantwoordelijkheid voor de taken waarvoor we aangesteld zijn en laten ons daarop ook aanspreken.
2. We houden ons aan gemaakte afspraken.
3. We praten niet *over* maar *met* elkaar. We streven ernaar elkaar op ongewenst gedrag aan te spreken op een wijze die ruimte laat voor de ander om te reageren.
4. We behandelen onze leerlingen en elkaar met respect en begrip. Dit houdt het volgende in:
Elkaar en de leerlingen aanmoedigen
Waarderen wat goed gaat
Corrigeren vanuit een positieve houding
Geen verbaal of fysiek geweld
Niet intimideren
Niet kleineren
Niet roddelen
Geen seksistische opmerkingen
Geen vermaak ten koste van een ander
Geen seksuele intimidatie
5. We vallen een collega niet af in het bijzijn van leerlingen.
6. We luisteren naar elkaar en proberen eerst te begrijpen alvorens begrepen te willen worden.
7. We leren van elkaar.
8. Voor de omgang met sociale media hebben we een protocol. Dit staat in de ELO van Magister.

Met ingang van 1 augustus 2018 is de school rookvrij. Dit houdt in dat door leerlingen en medewerkers niet meer mag worden gerookt in het gebouw en de open ruimten die bij de school horen (schoolplein vanaf de ingang van de Donker Curtiusstraat en het plein voor de school).

Een factor die volgens docenten ook bijdraagt aan een schoolomgeving waarin leerlingen zich gewaardeerd voelen, is het opbouwen van zelfvertrouwen. Scholen spelen een belangrijke rol in het bevorderen van het geestelijk welzijn van hun leerlingen (Goleman, 1996). Docenten maken zich vaak zorgen over kinderen met weinig zelfvertrouwen, omdat er een duidelijk verband lijkt te zijn met gepest worden, of ten minste met de kwetsbaarheid die gerelateerd wordt aan het pesten (Young, 2016).

f. Trainingen

Op Hofstad Lyceum worden zgn. BOSS- trainingen gegeven die leerlingen handvatten bieden, zodat zij beter om kunnen gaan met spanning en stress. De trainingen worden gegeven door gecertificeerde faalangstreductie- trainers. Zij zijn in staat de leerlingen te diagnosticeren met behulp van de SVL en de zgn. warme- overdracht en de betreffende leerlingen op een effectieve en verantwoorde manier training te geven.

In de zeer nabije toekomst wordt op Hofstad Lyceum van start gegaan met de sociale vaardigheidstraining Rots en Water⁹. Er is reeds één gecertificeerde trainer¹⁰; de tweede trainer start in december 2019, zodat in januari 2020 gestart kan worden met het geven van de trainingen.

Doel van het Rots en Water programma is het vergroten van de communicatie- en sociale vaardigheden en welzijn bij kinderen en jongeren en het voorkomen en/of verminderen van sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting, meeloopgedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag.¹¹

g. Digitaal gewenst gedrag.

Internet is een omgeving met verminderd toezicht. Cyberpesten valt onder de gewone regels voor respectvol omgaan met elkaar. Op het Hofstad Lyceum wordt cyberpesten, de verleidingen en de lagere drempels van cyberpesten besproken tijdens de mentorlessen. De invulling hiervan is tot dusver vrij invulbaar. Voor lesinvulling kunnen de mentoren bij elkaar en de gedragsspecialist terecht. In klas 1 komt de schoolwijkagent in de klas om voorlichting te geven digitaal gewenst gedrag. In bijlage 5 is meer te lezen. Het protocol "Sociale Media Hofstad Lyceum is te lezen in bijlage 6.

h. Het trainen van de het docententeam

Docenten hebben jarenlang een hoge sociale positie gehad. Deze status is tanende en veel docenten ervaren gezagsproblemen (Van Stigt, 2016). Het gezagsprobleem houdt vooral in dat zij zich nog niet hebben aangepast aan de nieuwe eisen van gezag (De Rek, 2013). Docenten staan voor de zware taak om een niet- natuurlijk samengestelde groep kinderen, die in sociaal opzicht nog volop aan het leren zijn, in een omgeving die hun taak niet ondersteunt, te begeleiden in het sociaal leren en hun groepsproces. Tijdens de trainingen bij 2SUR5 wordt ook ingezet op het bijbrengen van de kennis

⁹ Rots & Water®, een psychofysieke training voor jongens en meisjes voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, jeugdhulpverlening, jeugdetentie en GGZ.

¹⁰ Lees de gedragsspecialist.

¹¹ Inzet van het Rots en Waterprogramma leidt tot vermindering van grensoverschrijdend gedrag. (Jongens vmbo leeftijd 14-17 jaar)

De noemer 'grensoverschrijdend gedrag' is hier van belang omdat geweld, waaronder pestgeweld, in essentie grensoverschrijding is waarbij de grenzen en integriteit van de ander worden overschreden. Geweld is onder te verdelen in fysiek, emotioneel, en seksueel geweld

omtrent groepsprocessen. Een groep ontwikkelt zich steeds volgens een vast fasemodel¹², waarbij de docent een belangrijke rol kan vervullen (Van Engelen, 2015). Ook worden tijdens de mentorlessen veel aandacht besteed aan groepsvormende activiteiten. De mentor is in staat regelmatig sociogrammen¹³ te maken, om te zien hoe de verhoudingen binnen de klas zijn en speelt daar desgewenst op in. Het spelen van het spel “Ken je kwaliteiten” kan eveneens ingezet worden bij de groepsvorming. Ook het spelen van het Ravijnspeel¹⁴, tijdens de gymlessen, levert een positieve bijdrage aan het groepsproces. Een aandachtspunt kan zijn dat de mentorlessen gestructureerd en eenduidig aangeboden kunnen worden door de gedragsspecialist, zodat alle neuzen dezelfde richting op wijzen.

Op het Hofstad Lyceum is, in het kader van een schoolbrede aanpak van het schoolklimaat gebaseerd op empathie, respect en veiligheid, in 2016 gestart met het geven van aandacht hoe om te gaan met straatcultuur. Gestart is met een lezing van Wim van Brakel die werkzaam is bij een Reboundschool¹⁵. In 2018 heeft Hans Kaldenbach¹⁶ een één- daagse workshop ‘Straatcultuur’ gegeven.

i. Het inzetten van de Preventiepiramide¹⁷.

Op Hofstad Lyceum worden reeds maatregelen genomen op de diverse niveaus. Het is van belang deze, met behulp van de Preventiepiramide, te rubriceren, te analyseren om te komen tot optimalisering.

De preventiepiramide is een model dat opgebouwd is vanuit de principes ‘integraliteit’ en ‘positiviteit’. Integraal, omdat ze overzicht kan bieden voor alle preventiemaatregelen en georiënteerd is op de maatschappelijke context. Het model kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een positief beleid wat betreft de preventie op school bieden voor een (DeKlerck en Van Overveld, 2011).

Centraal in de opbouw van de piramide zijn de vijf niveaus die verbonden zijn met de spanning tussen probleemgericht (curatie) en leefkwaliteitsgerichtheid (welzijn). De bovenste vier niveaus bieden een algemeen overzicht van alle mogelijke preventiemaatregelen, en noemen we actieniveaus. Niveau 1 staat voor ‘fundamentele preventie’ of een algemeen leefkwaliteitsbevorderend klimaat. Op ‘groene’ schoolpleinen lijkt minder te worden gepest (Van Overveld, 2012). Het wordt in de preventiediscussie dikwijls vergeten, het is echter fundamenteel voor een goed resultaat van welke preventiemaatregel dan ook, aldus Deklerck. Het gaat hierbij om een goede schoolorganisatie waar maatregelen worden genomen die bijdragen tot de leefkwaliteit van de school. Op klas-, school- en teamniveau worden er maatregelen uitgewerkt die het welbevinden, de manier van omgaan en de goede sfeer ten goede komen.

Niveau 1 vertrekt niet van een probleemformulering, maar kan beschouwd worden als een actieve en positieve strategie in de zin van het creëren van een aangename, rustgevende omgeving, goede

¹² Zie bijlage 4

¹³ www.sociogram.nl

¹⁴ Een tool om kinderen te laten samenwerken en de verhoudingen binnen een groep inzichtelijk te krijgen.

¹⁵ Rebound staat in het onderwijs voor een voorziening die tijdelijk opvang biedt aan leerlingen die door hun gedrag niet meer te handhaven zijn op school.

¹⁶ Hans Kaldenbach geeft trainingen en lezingen over korte lontjes, machogedrag, straatcultuur, omgaan met ouders, hangjongeren en over cultuurverschillen. Zijn werk wordt omschreven als ‘gedegen, zeer praktisch, interactief en enthousiasmerend’.

¹⁷ Zie bijlage 1

leef- en arbeidsomstandigheden, een vlotte communicatie en besluitvorming.¹⁸ Dit niveau kan vorm krijgen door bijvoorbeeld een degelijk en bij hun ervaring aansluitend onderwijs, zinvolle invulling van pauzes en momenten van vrije tijd, en door de betrokkenheid bij en verbondenheid met de school te verhogen. Niveau 1 is het meest fundamentele niveau en staat in voor de fundamenteën van een goed preventiebeleid.

Het voorbeeldgedrag van de docent, betrekking hebbend op niveau 1, wordt gestuurd naar aanleiding van het navolgen van de schoolregels. In een klimaat waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar, waar verschillen worden geaccepteerd, waar leerlingen worden gerespecteerd en waar ruzies worden uitgesproken, zal minder gepest worden (Van Stigt, 2014). Het voorbeeldgedrag van de docent wordt door Pameijer als belangrijk genoemd. Een goede grondhouding heeft een preventieve werking. Deze houding geldt voor leerling én leerkracht. De leerkracht doet ertoe (Pameijer et al., 2009).

Niveau 2 vertrekt van een probleem en gaat om directe preventie, echter de antwoorden op het probleemgedrag worden positief georiënteerd. Algemene preventiemaatregelen dragen bij tot de persoonsontwikkeling van de jongeren, voeden hun zelfvertrouwen en welbevinden, zetten hen aan tot prosociaal gedrag¹⁹, wakkeren het leervermogen van deze leerlingen aan en leiden tot een meer leerlinggerichte pedagogische benadering.

De uitbouw van dit actieniveau zorgt ervoor dat heel wat vormen van probleemgedrag, vooral via informele weg, opgevangen en voorkomen worden (Deklerck en Van Overveld, 2011). Vandaar het steeds terugkerende pleidooi voor een positief schoolklimaat om problemen als spijbelen, pesten, depressie en geweld te helpen voorkomen (Munthe, Solli, Ytre-Arne & Roland, 2004; Cornell, 2006; Deklerck & Deboutte, 2007).

Maatregelen kunnen geplaatst worden op zowel niveau 1 als 2, afhankelijk van het doel waarvoor de maatregel is ingezet. Maatregelen op niveau 3 zijn specifieke preventiemaatregelen en zijn bedoeld om specifieke problemen te voorkomen. Deze preventiemaatregelen vertrekken, net zoals maatregelen op niveau 2 van een probleem, maar formuleren probleemgerichte antwoorden terwijl maatregelen op niveau 2 niet- probleemgerichte antwoorden geven.

Niveau 4 is het meest specifieke niveau. Het gaat erom het kwade zo goed mogelijk te herstellen, te beperken en er lering uit te trekken. De graad van probleemgericht is het grootst op dit curatieve niveau, toch kan ook op dit niveau de focus van de leefkwaliteit van de samenleving een grote betekenis hebben, en ons voor de keuze stellen welk soort sanctie, begeleiding of mogelijke bestraffing het minst belastend of het meest herstellend werkt voor de betreffende leerling en zijn omgeving, of welke zorg er nodig blijkt voor het slachtoffer of rond de gemaakte schade.

¹⁸ Er is hier sprake van indirecte preventie, die draagvlak kan bieden voor een meer gericht preventiebeleid.

¹⁹ Prosociaal gedrag is vrijwillig gedrag bedoeld om een ander individu, een groep of de gehele samenleving te dienen. Denk aan helpen, delen, doneren, samenwerken en vrijwilligerswerk.

4. Curatieve aanpak

Pesten, ongewenst gedrag, kan op elke school voorkomen, zo ook op Hofstad Lyceum. Het eerste wat echt gedaan kan worden is luisteren (Van Stigt, 2016). Het is belangrijk de situatie met de gepeste in kaart te brengen: wie pesten er, waar en wanneer? Aan te raden is duidelijk stelling te nemen tegen het pestgedrag en de gepeste te actief betrekken in het te volgen traject dat je wilt volgen.

Mogelijke stappen zijn:

- Een gesprek organiseren tussen de pester(s) en de gepeste.
- Een klassengesprek en andere activiteiten organiseren met als doel de veiligheid in de klas weer te herstellen door de zwijgende meerderheid te mobiliseren. Dit moet niet op basis van het individuele geval, maar dient een algemeen karakter ²⁰hebben zodat de gepeste er niet op aangekeken kan worden.
- Een gesprek met de gepeste en zijn/haar ouders.
- Een gesprek tussen de ouders van de gepeste en van de pesters stimuleren
- In overleg kan worden besloten een sociale vaardigheidstraining te volgen
- Inschakelen van (externe) instanties²¹

Aanspreken van de leerling die pest

In een eerste gesprek wordt de pester geconfronteerd met de beschuldiging van pesten. De situatie wordt in kaart gebracht en hem/haar wordt duidelijk gemaakt dat hij/zij, ondanks de met elkaar gemaakte afspraken, toch geen veiligheid heeft geboden aan klasgenoten. De afspraken worden opnieuw onder de aandacht gebracht en eventueel vastgelegd.

Naar gelang de ernst van het vertoonde gedrag wordt er afgesproken dat het bij een gesprek en excuses tegenover de gepeste blijft of dat er ook gestraft wordt. Bij herhaling zal er altijd gestraft worden. Die straf moet in verhouding zijn tot de ernst van het pesten en moet op zo kort mogelijke termijn uitgevoerd worden. De mentor in overleg met de afdelingsleider bepalen of er gestraft wordt en de strafmaat.

De pester biedt zijn/haar excuses aan in een gesprek met de gepeste of eventueel in een brief. De situatie wordt vastgelegd in het leerling-dossier en gecommuniceerd aan de ouders in een gesprek of eventueel in een brief.

In een vervolggesprek wordt vastgesteld of er verbetering in het gedrag is opgetreden.

Eventueel wordt een aantal nagesprekken gevoerd. De doelen hiervan zijn:

- Achter de mogelijke oorzaak van pesten proberen te komen.
- Het empathisch vermogen van de pester proberen te vergroten. Mogelijkheden: de leerling opdracht geven een (gedeelte van een) boek over pesten te lezen en, na de opdracht te hebben uitgevoerd, de inhoud van het boek te vertellen; de leerling zich

²⁰ Denk hierbij aan een krantenartikel, een tv uitzending, een brief van een leerling van een andere school, een lesbrieft of een metafoor.

²¹ Zie bijlage 2

laten aanmelden bij het forum van de website www.pestweb.nl en daar te zien wat kinderen en volwassenen aan elkaar over de gevolgen van pesten te vertellen hebben; een presentatie geven over pesten en pestgedrag.

Blijft de leerling pesten, dan zijn de daaropvolgende activiteiten:

- De ouders worden met hun kind voor een gesprek op school uitgenodigd door de mentor afdelingsleider of zorgcoördinator. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en te komen tot een gezamenlijke aanpak van de school en de ouders.
- In overleg kan externe deskundigheid ingeroepen worden om de pester verder te helpen zijn / haar gedrag te veranderen. De school kan er op staan dat er een sociale vaardigheidstraining gevolgd wordt.
- De afdelingsleider kan de leerling de toegang tot een bepaalde les ontzeggen, of een dag lang de toegang tot alle lessen ("een ééndaagse schorsing"), de leerling kan officieel geschorst worden met een melding aan de inspectie (schorsing langer dan 1 dag) en, als ook dit niet helpt, van school verwijderd worden .

De klas; deze groep bestaat uit:

- Leerlingen die mee pesten om er zelf beter van te worden.
- Leerlingen die mee pesten omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.
- Leerlingen die niet mee pesten maar die niets doen om een einde te maken aan het pesten.
- Leerlingen die het voor het slachtoffer opnemen.
- Leerlingen die zich niet bewust zijn van het pesten.

Hoewel er gelukkig ook klassen zijn waarin een (groep) leerling(en) het opneemt voor de gepeste, speelt er vaak een bekend psychologisch mechanisme, de zogenaamde 'samenzwering om te zwijgen'. Dit houdt in dat (bijna) iedereen in een groep weet dat er wordt gepest, maar dat niemand het aan ouder of docent durft te vertellen. Ook onverschilligheid kan een oorzaak zijn dat een pestgeval niet gemeld wordt.

Soms zetten daders slachtoffers of klasgenoten onder druk er met niemand over te praten. Deze zwijgende groep kan medeverantwoordelijk worden gemaakt bij het doen stoppen van het pesten door de leerlingen de macht te geven om met elkaar benoemde ongewenste omgangsvormen te signaleren en tegen te gaan. Zij gaan allen letten op de aangegeven gedragingen van de pesters en op de opgegeven plaatsen. Zodra één van hen iets ziet wat op pestgedrag lijkt, geeft hij / zij het door aan de hiervoor verantwoordelijke persoon (mentor/afdelingsleider). Deze spreekt de pester aan. Op deze manier aangepakt, krijgt de gepeste leerling niet het verwijt dat hij / zij 'geklikt' heeft. Immers, anderen hebben het gezien en doen er nu iets aan.

De medewerkers

Alle medewerkers moeten op de hoogte zijn van het fenomeen pesten. Zij moeten uitingen van gedrag zoals pesten weten te interpreteren en er stelling tegen durven nemen. Zij geven signalen van pesten door aan de mentor.

Medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te vinden wie degenen zouden kunnen zijn die de betrokken leerling lastig vallen.

De ouders

De ouders van het gepeste en het pestende kind verdienen ook steun. Belangrijk is de ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun kind serieus te nemen .²²

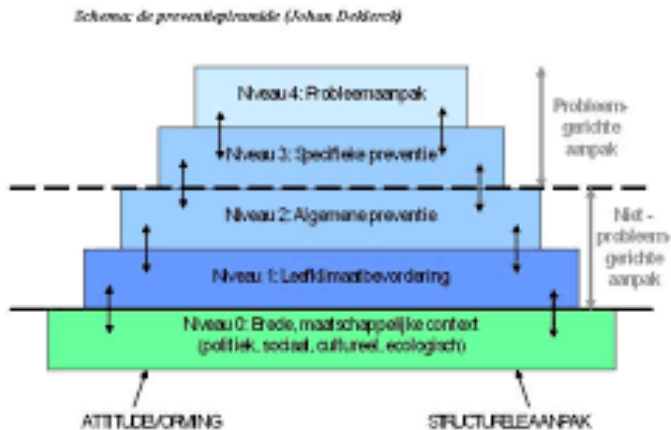
4. Het beleid

Het is belangrijk om het gedragsbeleid, een onderdeel van Schoolveiligheidsbeleid, bij leerlingen, ouders en personeel bekend te maken.

Het gedragsbeleid is toegankelijk door er naar te verwijzen in de schoolgids en het te publiceren op de website. Het is onderdeel van de beleidscyclus van de school waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Het gedragsbeleid van de school is opgenomen in het scholingsaanbod voor het personeel als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering (denk hierbij aan een 1- daagse training Consult Rots en Water: introductie, implementatie en borging schoolbrede aanpak of het introduceren van een oplossingsgerichte aanpak bij pestgedrag op school)

²² Zie bijlage 3

Bijlage 1 De preventiepiramide ; preventie van probleemgedrag in het onderwijs, Deklerck/Van Overveld 2011).

Bijlage 2 Externe instanties

Er zijn allerlei instanties die zich bezig houden met pesten en andere vormen van ongewenst gedrag, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als in de vorm van hulpverlening.

- Lucas Onderwijs waartoe onze school behoort, kent een klachtenregeling en vertrouwenspersonen die op kunnen treden in situaties van ongewenst gedrag zoals pesten, discriminatie, agressie, seksuele intimidatie en geweld. Zij kunnen worden ingeschakeld als je het gevoel hebt dat je niet op de juiste wijze geholpen wordt door je mentor, de schoolleiding of iemand van het team Passend Onderwijs of als je het gevoel hebt dat je niemand anders meer kunt vertrouwen.
- Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS)
Postbus 85475
3508 AL Utrecht
tel.: 030-2856600
- SMW (School Maatschappelijk Werk)
Dorothy Herdigein m: 06-31757275
e: d.herdigein@schoolformaat.nl
werkdagen: maandagochtend, di-wo-do en vrijdagochtend m.u.v. schoolvakanties
Schoolformaat
Albertus de Oudelaan 1
2273 CW Voorburg
070-3080217 schoolformaat.nl
- Centrum voor Jeugd en Gezin
[\(8.00-17.00u\) 088 - 20 10 000](tel:080017000) Stel je vraag via WhatsApp (8.30-16.30u) Voor vragen over opvoeden, opgroeien en gezondheid
[Stuur een e-mail Chat met ons](#)

Bijlage 3 : Informatie voor ouders van gepeste kinderen.

Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen.
- Niets meer over school vertellen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een club willen / durven gaan.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.
-

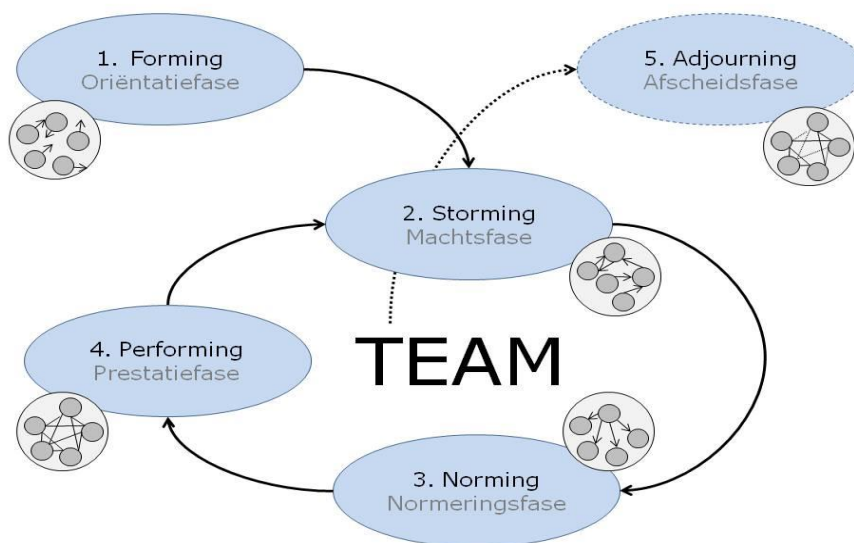
Wat ouders / verzorgers zelf kunnen doen:

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een video over het onderwerp.
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet.
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?"
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining.
- Houd het niet stil, maar onderneem actie!

Informatie voor ouders van pestende kinderen

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Bekijk samen met uw kind een video over pesten
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de mentor, de zorgcoördinator.

Bijlage 4 : groepsvorming volgens een fasemodel (Tuckman, 1966).

Bijlage 5: Wat kun je doen om digitaal pesten te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als je chat.
- Als je jezelf vervelend voelt door iets dat je hebt gezien, vertel dat dan aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug).
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijsten van programma's als Whats-app, Facebook, Instagram etc.
- Ga weg uit de chat als er iets vervelends gebeurt.
- Bel of mail niet zomaar met kinderen die je van internet kent, en spreek niet met ze af zonder dat je ouders dat weten.
- Verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van het chatten kent.
- Dus: geen emailadressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, wachtwoorden enz. geven.
- Let vooral op bij foto's van jezelf: Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn, ook als jij hem al weggehaald hebt. Foto's kunnen ook bewerkt worden zonder dat jij dat weet of wilt. Houd daar rekening mee.
- Wees voorzichtig met het gebruik van je webcam.
- Gebruik geen webcam bij personen die je niet kent of vertrouwt. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien. Ze kunnen ook voor andere doeleinden gebruikt worden dan waarvoor jij ze gemaakt hebt.

Wat kun je tegen digitaal pesten doen?

Niet altijd persoonlijk opvatten.

Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijk gaan schelden.

Negeer de pest- /mails / sms/chat.

Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterij. Verwijder de e-mail zonder hem te openen. Onderdruk je nieuwsgierigheid!

Het negeren is effectief in de beginfase van pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is. Pestkoppen willen vaak aandacht. Als je niet reageert, gaat de pester op zoek naar iemand anders om te pesten. Dat geldt ook voor chatrooms. Als daar vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met chatten, verlaat die chatroom.

Blokkeer de afzender.

Krijg je pest e-mails , blokkeer dan de afzender .Als het gaat om smsjes op de mobiele telefoon, dan heb je op sommige mobiele telefoons de mogelijkheid om bepaalde nummers

te blokkeren. Dit werkt alleen als vanaf een andere telefoon met nummer vermelding het bericht wordt verzonden, waarmee de dader zich bloot geeft. Wanneer hij of zij echter de telefoon van iemand anders gebruikt, is weliswaar de telefoon, maar niet de dader te achterhalen. Er is dan weer sprake van anonimiteit. Het nummer kan vervolgens wel worden geblokkeerd. Wanneer andere methoden niet helpen, kan uiteindelijk alleen de sms-functie worden uitgeschakeld. In het ergste geval moet een nieuw (eventueel geheim) nummer worden aangevraagd.

Praat erover.

Erover praten met je vrienden, je ouders of een leraar die je vertrouwt is belangrijk. Zeker als het pesten al een tijdje duurt en je je er bedreigd door voelt. Liefst met iemand die veel van computers en internet weet en die niet doorvertelt dat je gepest wordt.

Bewaar de bewijzen.

Als de pesterijen al in een verder gevorderd stadium zijn en er via de sms, chat of mail bedreigingen worden geuit, bewaar deze dan .Hoe vervelend de mailtjes ook zijn, gooi ze niet weg. Maak een printje van de pestmail of sla de berichten op . Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Aan het IP adres van de e-mail kan soms afgeleid worden van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail, smsjes e.d. aan kan nemen. Daar heeft men ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie het verstuurt. Bel de helpdesk op.

Aangifte doen bij de politie.

In bepaalde gevallen kun je naar de politie om aangifte te doen. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het pesten 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt. Het is niet jouw schuld.

Wees zuinig op je wachtwoorden.

Zorg dat je je wachtwoorden en inlognamen niet doorgeeft aan anderen of dat ze makkelijk te raden zijn. Zo kunnen anderen niet bij je website of e-mail. Als dit wel gebeurd is, neem dan contact op met de beheerder van de site.

Bijlage 6 : Protocol Sociale Media Hofstad Lyceum

Inleiding

Sociale media, zoals WhatsApp, Twitter, Facebook, YouTube, Snapchat en LinkedIn, bieden de mogelijkheid om te laten zien dat je trots bent op je school en kunnen een bijdrage leveren aan een positief imago van de school. Van belang is te beseffen dat je anderzijds met berichten op sociale media (onbewust) de goede naam van de school en betrokkenen ook kunt scháden. Om deze reden vragen wij alle betrokkenen om bewust met de sociale media om te gaan.

Essentieel is dat de school en de gebruikers van sociale media de nieuwe mogelijkheden met een positieve instelling benaderen en daarbij, net als in communicatie in de normale wereld, de reguliere fatsoensnormen in acht blijven nemen.

Hofstad Lyceum vertrouwt erop dat zijn medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen verantwoord zullen omgaan met sociale media en heeft dit protocol opgesteld om een ieder die bij Hofstad Lyceum betrokken is daarvoor richtlijnen te geven.

Uitgangspunten

- a. Hofstad Lyceum onderkent het belang van sociale media.
- b. Dit protocol draagt bij aan een goed en veilig school- en onderwijsklimaat.
- c. Dit protocol bevordert dat de medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers, bij uitingen op sociale media die op welke wijze dan ook gerelateerd zijn aan de school, communiceren in overeenstemming met de reguliere fatsoensnormen en, voor zover het medewerkers betreft, in overeenstemming met de visie en missie van de school. Dit betekent onder meer dat we respect hebben voor de school en elkaar, en dat we iedereen in zijn waarde laten.
- d. De gebruikers van sociale media dienen rekening te houden met de goede naam van de school en van een ieder die bij de school betrokken is.
- e. Het protocol dient de school, haar medewerkers, leerlingen en de ouders/ verzorgers van de leerlingen en mensen die op een andere manier verbonden zijn aan onze school te beschermen tegen de mogelijk negatieve gevolgen van de sociale media.

Doelgroep

Deze richtlijnen zijn bedoeld voor alle betrokkenen die deel uitmaken van de scholengemeenschap, dat wil zeggen medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en mensen die op een andere manier verbonden zijn aan Hofstad Lyceum.

Sociale media in de school

Algemeen

1. Het is betrokkenen toegestaan om kennis en informatie te delen, mits het geen vertrouwelijke of persoonlijke informatie betreft en het andere betrokkenen niet schaadt. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor toetsen, zelfgemaakt lesmateriaal en uitwerkingen.
2. Elke betrokkene is persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud die hij of zij publiceert op de sociale media.
3. Elke betrokkene dient zich ervan bewust te zijn dat de gepubliceerde teksten en uitingen voor onbepaalde tijd openbaar zullen zijn, ook na verwijdering van het bericht.
4. Het is leerlingen niet toegestaan om in de lessen actief te zijn op sociale media, tenzij door de schoolleiding of docenten hiervoor toestemming is gegeven.
5. Het is leerlingen niet toegestaan om foto-, film- en geluidsopnamen van aan school gerelateerde situaties op de sociale media te zetten, tenzij de schoolleiding of docenten

uitdrukkelijk toestemming voor plaatsing hebben gegeven. Het is medewerkers toegestaan om foto-, film- en geluidsopnamen van aan school gerelateerde situaties op de sociale media te zetten, met inachtneming van hetgeen in de schoolgids op overeenkomstige wijze is bepaald met betrekking tot bezwaren van eventuele betrokkenen aangaande publicatie van foto's op internet.

6. Van medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers wordt verwacht dat zij, bij uitingen op sociale media die op welke wijze dan ook gerelateerd zijn aan de school, communiceren in overeenstemming met de reguliere fatsoensnormen en, voor zover het medewerkers betreft, in overeenstemming met de visie en missie van de school. Dit betekent onder meer dat we respect hebben voor de school en elkaar, en dat we iedereen in zijn waarde laten. Als fatsoensnormen worden overschreden (bijvoorbeeld: mensen pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, uitschelden, zwartmaken of anderszins beschadigen), dan neemt de school passende maatregelen.

Aanvullend voor medewerkers

1. Medewerkers dienen zich ervan bewust te zijn dat zij een bijzondere verantwoordelijkheid hebben bij het gebruik van sociale media: privémeningen van medewerkers kunnen eenvoudig verward worden met de officiële standpunten van de school. Elke medewerker dient er dan ook bij al zijn/haar uitingen op de sociale media zorg voor te dragen, dat in redelijkheid onomwonden duidelijk is of hij/zij namens de school publiceert, dan wel als privépersoon met persoonlijke meningen en opvattingen die los staan van eventuele officiële standpunten van de school.
2. Het is medewerkers toegestaan om aan school gerelateerde onderwerpen te publiceren mits het geen vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie over de school, haar medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen betreft. Tevens mag de publicatie de naam van de school niet schaden.
3. Indien een medewerker deelneemt aan een discussie of anderszins uitingen op de sociale media publiceert in zijn hoedanigheid van medewerker van Hofstad Lyceum, dan dient de medewerker zo veel als mogelijk is te vermelden (bv. in zijn profieltekst) dat hij/zij medewerker is van Hofstad Lyceum.
4. Medewerkers gaan via de sociale media niet in discussie met een leerling of diens ouders/verzorgers over aan de school gerelateerde aangelegenheden. Als online communicatie dreigt te ontsporen dient de medewerker direct contact op te nemen met zijn/haar leidinggevende om de te volgen strategie te bespreken.
5. Er moet door medewerkers uiterste terughoudendheid worden betracht wat betreft het aangaan van Facebook-vriendschappen met leerlingen.
6. Bij twijfel of een publicatie in strijd is met deze richtlijnen neemt de medewerker contact op met zijn/haar leidinggevende.

Sancties en gevolgen voor medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers

1. De medewerker die in strijd handelt met dit protocol maakt zich mogelijk schuldig aan plichtsverzuim. Alle correspondentie omtrent dit onderwerp wordt opgenomen in het personeelsdossier.
2. Afhankelijk van de ernst van de uitlating(en), gedraging(en) en gevolg(en) worden jegens de medewerker rechtspositionele maatregelen genomen conform de dan geldende CAO voor het Voortgezet Onderwijs.
3. De leerling en/of zijn ouders/verzorgers die in strijd met dit protocol handelen, maken zich mogelijk schuldig aan verwijtbaar gedrag. Alle correspondentie omtrent dit onderwerp wordt opgenomen in het leerlingendossier.

4. Afhankelijk van de ernst van de uitlating(en), gedraging(en) en gevolg(en) worden jegens de leerling en/of zijn ouders/verzorgers maatregelen genomen welke variëren van waarschuwing tot schorsing of verwijdering van school.
5. Indien op een sociaal medium de uitlating van een leerling en/of van zijn/haar ouders/verzorgers, en indien op een sociaal medium de uitlating van een medewerker mogelijk een strafrechtelijke overtreding inhoudt, dan wordt door Hofstad Lyceum mogelijk aangifte bij de politie gedaan. Dit geschiedt in elk geval als er sprake is van een redelijk vermoeden van seksuele intimidatie of seksueel geweld.